

Plamen u Kaštelskom zaljevu

Potapanje razarača »Split« je vrlo interesantno. Trup mu je građen pred rat. Predviđena je bila ugradnja pogonskih strojeva francuske proizvodnje, no rat je omeo daljnji rad. Talijanski fašisti htjeli su ugraditi FIAT-ove turbine, ali su brod trebali proširiti. Nakon porinuća brod je kompletno opremljen, ali nije mogao isploviti zbog sabotaze. Kraj rata je dočekaio potopljen. Kasnije je dograđen u brodogradilištu »3 Maj« u Rijeci i danas plovi u sastavu JRM.

Septembarska nedjelja 1943. godine. Zora. Tamo dalje, na prilazima grada, naši brane slobodu. Nedaju švabama u oslobođeni Split.

I mi ćemo uskoro tamo, netko će kao za sebe. Grupa ilegalaca upravo je održavala svoj posljednji sastanak na Turškoj Kuli. Tu su: Miće Jenjić, Vice Puizina, Ante Rudić, Ante Segvić, Josip Martinić, Ante Duplančić i još jedna grupa radnika: Ivo Žižak, Ante Martić, Ante Peranić, Ivan Bebić, te Lovre Mrduljaš. Došli su da im pomognu u današnjoj akciji.

Smireno gledaju fabričke dimnjake u Kaštelskom zaljevu. Nad njima nema dima. Ne čuje se udaranje zakovičara u brodogradilištu, ni prigušeni zvižduci brodskih sirena najvaljujući dolazak ili odlazak teretnjaka.

... Tužno je pri srcu kad se mora rušiti...

... Treba potopiti plivajući dok, razarač »Split«, parobrode »Knin« i »Pčelu«. Zapaliti upravnu zgradu i skladište, uništiti patrolni brod... Švabe nadiru sve bliže prema gradu. Tko zna koliko će još dana naši odoljevati...?

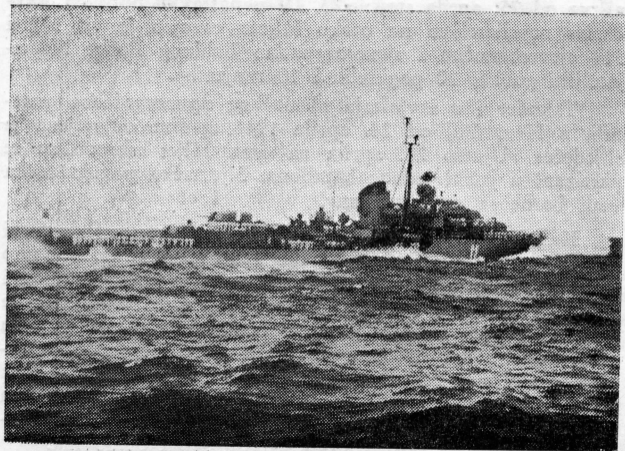
Krenuše sa jedinim pištoljem što ga ponese Vice Puizina. Vrtar na ulazu u brodogradilište je savladan lako. Nije

ni pružio otpor. Brodogradilište prazno, mrtvo, brodovi bespomoćno vezani uz obalu. Nigdje žive duše... Svejedno... Mora se raditi brzo. Možda ih je netko primjetio. Možda domaći izdajnik Mate Mladinić, pored čije kuće su maločas prošli. Još ga nitko nije ucmekao. Možda netko drugi...

Započe jedna u nizu akcija, oko rušenja svega onoga, što bi neprijatelj mogao koristiti.



Vice
Puizina



Razarač »Split« u vožnji

Iz skladišta, odvaljenih vrata, već iznose materijal. Tu su se zatekla dva autobusa. Jedan, natovaren, krene odmah u pravcu Žrnovice, partizanima.

Tankovi na plivajućem doku punili su se morem, a razarač »Split« od 2.000 t. d. razbijenih ventila brzo leže na dno. Parobrodi »Knin« i »Pčela« od ukupno 1.000 Brt, naglušne se gutajući more. Sve je išlo munjevitom brzinom, kao po nekom do u detalje razrađenom tehnološkom procesu.

Dok upravna zgrada, »menza« i skladište gori, Vice Puizina i Rudić okončavaju akciju. Kupe municiju po patrolnom brodu, trebat će partizanima. Nak kraju natope neku slamaricu benzinom. Ubace je u strojarnicu. Gotovo... Idemo!

Drugi autobus, koji je čekao završetak, pritisnut teretom ni da makne. Kao da je prikovan za cestu. Opruge mu se izravnavaju i karoserija legne na kotače...

Uz pomoć mišića, počne polagano tandrkatiti u pravcu Lore.

Za njima ostade dim, plamen, eksplozije i potopljeni brodovi. Grupa, nakon uspješno obavljenih zadataka i trogodišnjeg ilegalnog rada, sa puškom u ruci, pridruži se partizanskom odred.